Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советан Министрий Советан орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувла 1923 шера денз ◆ ШИНАРА, 26 декабрь, 1972 шу. ◆ № 155-156 (8961). Мах 3 кеп.

КРЕМЛЕ ТIАЭЦАР

Советски Социалистически Республикий Союз вIашагIъелла 50 шу дизарца дуьзалдеша Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума, СССР правительствас 22-ча декабре тIаэцар.

ТIаьмача бар КПСС ЦК Политбюро членаш, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидаташ, КПСС ЦК секретараш.

Зале бар торжественни заседанехь дакъа лоцуш хиннарш — КПСС ЦК членаши членалла кандидаташи, КПСС Центральни ревизионни комиссе членаш, СССР-ен РСФСР-н Лаккхехьарча Советийн депутаташ, Iилманан культуран цIи хеза бола дештелаш, советски военачальникаш.

СССР вIашагIъелла 50 шу дизара цIей дездеча Советски Союзе баьхкина хьалшаьтта юкъе ярсоциалистически мехкий партийно - паччахьалкхен делегаш, коммунистически болхлойн партей делегацешта керте латтараш, къобола доазол арахьара хьеший.

Гулбеннарацна къамьел дир КПСС ЦК Генеральни секретарс нохкъоста Л. И. Брежнева.

НОВКЪОСТА Л. И. БРЕЖНЕВА КЪАМАЬЛ

Хьомсара новкъостий доттагIий!

Деза тха хьешийI

Советски Социалистически Республикай Союза ах бIаь шу дизара хетаьь шиь дийнахьара торжественни заседани чекхъьлинай. ЧIоагIа дог тIоздоахаш денош дво уж. Цо къьаьта хьалхьекхар советски халкъа йохаргIйоацца дахьоагIо, вай сийлахь - йоккхача Даьхен дерригa къамаши народносташи болат сиина чIоагIа хоттадеяна хилар.

Цунца цхьана вай паччахьалкхен юбилей къьата хьалхьекхар вежарашиа долча социализма мехкашиа, коммунистически болхлойн партешиа, халкъаш кортамукъьен шоай лоIамеи хилийтара гIулакхa къовсам мел лоаттаберашиа, чIоагIа машара халкъашта юкъера бахъдари мел лоацаршиа вай вIашка а оаш йолча дунеи халкъашта юкъерча солидарносто.

Вай торжественни заседание трибунера къамаьлаш дийча СССР чу ялд йоагIача союзни республикай, вай социалистически общество еррига классай, советски халкъа еррига нохчалий вакиллаш хьогойтар йоккхача Советски мехка массе а миIаьте балача миллионий, миллионаш болча вай мехкахой дегардар. Хьалхарча дакъа из да — вай Даьхенах, цунна исторически кхаргIдийнах, цуи техникa ди хьалдиш долча сийлахь - доккхийча гIулехьех Iалалмаза чIоагIа доккхал деш хилар. ДIахо из да — вай ленински парте гIулакхах чIоагIа чекхаш хилар, партенех халкъаш юкъера хадаргбоала бувзам ходуш хилар. Из да бухсоцаш — Коммунистически партеи Советски Iадалои оттаьча планий доаргIаи къьата кхетабеш хилара уж цхоечашьяра дерригa шоай низам дIадала кийча хилар.

Къьаьтта боккха лоархIам болаш да новкъостий, советски нахa хета латтараши уйлаши вай сийлахь - йоккхача Даьхен сийна практически гIулакхашиа чакхдоахаш хилар. Укх юбилейни деношка городийн юртийн миллионаш болча къахьегамхошиа дийнар уж тешабеча меттиш — къахьегама коталоний меттаиш, шоаш тIеийна социалистически декхараш кхоачашдерах долча хьаьлдача сийлахь рапортий метteца.

Ленински васкетташа хьежна Советски Союза юбилей дездьача, цуи мел совбовхача из хоазаь дегIаейтара гIо деча баргнеишта вай их сийлахь-доккха баркал. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

Мукъаба, новкъостий, торжественни заседание къамаьл мел даьраштеи, вай цIей дездеча доакъа лоацаш мел болча доазол делхьарча хьамашшен ишттa дег тIара баркал ала. ХIаьарча дунен халкъашта юкъерча вакаре Советски Союзе лададеча гIуллакхий лакха мах барах оаха дег тIара баркал оал царна. КлассагIа болча вежарашца барт - цхьоагIо, машар безаш паччахьалкхенашца доттагIал хилар, массаза а вай вегаш уравттадуи вай пхаий хьоесташ кхинад. (ТIоараш тох).

Массаза а доттагIаша вай мехках, вай парте беча балхах, дIайха дешаш оалаш дезача, оаха, дунен тIа эттара хьалха социализм хоттьынача мехка гражданаша, дерригача дунен къахьегамхоштен дерригача адамлешен хьалха тхона тIалатташ бола интернациональни бехктоадам мел боккха ба къаьтта дика кхетаду оаха.

Мукъаба цIаьхаза а шоана тешам бала, деза доттагIий, Советски Союзои цуи Коммунистически партеи, сийлахь - йоккхача Ленина васкеташта тешаме а йолаш, кхы дIахо а халкъаш кортамукъьен шоай лоIамеи хилийтара, машари социальни прогресси хилийтара лоаттабу къовсам чIоагIа хьаллоацаргхилара. (ТIоараш тох).

Ишттa массанена хайта безам ба тха машар безача паччахьалкхений тешамеи доалоьнии партнер Советски Союз лайн хургхиларех, машари халкъий кхерамален чIоагIлара духьа цхьан боккъонех вIашиж гIулакхаш ледаларe кийча барий тешаме партнер хургхиларах. (ДIаьхдаь тIоараш тох).

НовкъостийI

Ше хьахиначул тIехьагIарча шоллагIча ах бIаь шере йоалл Советски Союз. Ах бIаь шу — паччахьалкхенна из я кIежйоаха низ хьашари долча къонала а. ХIаьта цунца цхьана хIанзе оцытах кхийнача, из низ хьашари мича тIадохийтаргда дика хоаш йолча къонала а ха. Тхо тешшаме хьежа кховшенга из сийрда а башха хоза а хургхилар ха а хоаш. (ТIоараш тох).

Тхона дика боаз цу сийрдача кховшенга дугаш бола низ а: партена гонахьа хоттаденнача дерригача Советски халкъа къахьегам, шоаш кхо ца беш, дисциплина йолаш, творчески къахьегам. Сийлахь - доккха де леркIар хIарaне а, вай массане цхьана а кхетадар — дерригача вай дукхача къанех долча халкъа даим низъ хьеха седкъа хилба. (ТIоараш тох).

Мукъаба сона, деза новкъостий, кад такъабе:

— Вай хьамсарча Даьхен — Советски Социалистически Республикай Союза сийна (ДIаьхдаь тIоараш тох).

— Сийлахь - доккхача советски халкъа, цуи авангарда — ленински Коммунистически парте сийна! (ДIаьхдаь тIоараш тох).

— ХIанз уккхаза болча безача хьаший, вай мехка беррига доттагIий, халкъий кортамукъален, шоай лоIаме хилари прогресса гIулакх лезаш мел барийн сийнаI (ДIаьхдаь тIоараш тох).

— Вай планете чIоагIа машар хилийтара! (ЧIоагIа тIоараш тох).

Жоп а луш къамаьл дир ПОРП ЦК Хьалхарча секретара новкъоста Эдвард Герека.

НОВКЪОСТА Э. ГЕРЕКА КЪАМАЬЛ

Веза новкъост Брежнев!

Деза новкъостий КПСС Центральни Комитета членаш, СССР-ен РСФСР-ен Лаккхехьарча Советиа депутаташ!

Социалистически мехкий вежарашха йолча коммунистически болхлойн партей делегацеша тIадиллараx шоана чIоагIа баркал ала безам ба са халкъий сийлахь доккха цIей долча накъа лаца тхо хьехарах. (ТIоараш тох).

Коммунистически кхоане къахьеча Советски Союза сийдолча сийлахь - йоккхача Коммунистически парте кулгал а деш къахьегача советски халкъий ахьоагIо хилар бIаргаллайра тхона укх денношка. Цунах чIоагIа гIаддаза а да тхо, цIенача дег тIара дакъалла а дуьи оаха шо.

Тхо массанар геттара чIоагIа доккхий деш да новкъоста Леонида Брежнева шиий доклада тIа дийцача СССР-а ах бIаь шера даьхача толамех а массайолча областашка из дегIаахара перспективех а. ХIанзарча вай хана ра хален чоалханеи дошаш ленински хьисапе бокъонца къоастадар маIан долаш хилар КПСС ЦК Генеральни секретара доклад. (ТIоараш тох!)

СССР — дунен историе эггара хьалхара дукхача къамий социалистически паччахьалкхе вIашагIйоллар — вай замалахьара доккха хIама хилар, капитализмагара социализмага доалача исторически процессе белгальъянца юкъ я из, дерригача дунен тIа революционни низаш хьехулилга онхдар. хьайир халкъаша кортамукъале бахьан лоаттабеча къовсама чIоагIале.

СССР хьяв а хиннай, йолаш а я, хург а я дерригача адамлен дегаоидал, прогресс, машари социализми бахьан долаш къахьегамхоша, дерригa халкъаша лоаттабеча къовсамка дегаш уралуттадеча бола хьаст. (ТIоараш тох).

КПСС чIоагIале а йолаш коммунистий дерригача дунен вежарашха долча халкъашта юкъерча союзa юкъе тхош хиларах доккхал ду оаха, коммунисташа. (ТIоараш тох).

Социализм хьалъяра никъа тIа в хьана тахан паччахьалкхений боккха низ болча дезала, тха мехкашта, наькха лакхара идеалин, халкъашта юкъе прогресси машари хилийтара къовсам мел лоаттабеча низашта мел бахь варгвоаца гаиз я советски коммунистий сийлахь - йоккхача парте Iалахьата йоккха опыт.

СССР-а ах бIаь шу дизара юбилей, деза новкъостий, пролетарски интернационализма идеиш котъялара бола тешами юкъара гIулакхаш бахьан долаш лоаттабеча къовсаме вай вIашиувзаш дола хадаргдоаца бувзамаш да. Оаха цIаькха а тешал даьд тха болама низий хьасти цуи бахьдола къулбеи ленинизм хиларах. Ленина гениальни идеиши революционни опытий вехара юкъенкхахьара вайна массанена масал тел КПСС-о. Эттара хьалхара социалистически паччахьалкхе еррига социалистически содружество, дерригa прогрессивни революционни низаш дегIаухача даьхача башха - дикача толамаша бокъо лу вайна вай зама дегIаахара вехара низ лу хьаст ленинизм я ала.

Деза новкъостий!

Гергахоачаш латт, керда шу. Мукъаба сона цунца дувзадена дика мел дар хилар лоаш советски халкъаи Советски Союза коммунисташтен лоаца баккха. Социализма, машара гIулакхий, халкъий вошала тIехьа дIахо толамашш коталонаши йоахаргйола шу хилда 1973 шерах. (ТIоараш тох).

Мукъба сона кад текъабе:

— Советски Союза Коммунистически парте ленински Центральни Комитета сийна! (ТIоараш тох).

— КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Леонида Брежнева сийна! (ДIаьхдаь тIоараш тох).

— Сийлахь - доккхача Советски халкъа сийна! (ДIаьхдаь тIоараш тох).

Дагаре дар кхета деши вежарашха доттагIал долаши чакхдаьлар тIаэцар.

(ТАСС).

КПСС Центральни Комитета, ССР Союза Лаккхехьарча Советан РСФСР Лаккхехьарча Советан цхьана яьча торжественни заседанех бола

ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

1972 шера 22 декабре Москве, съездий Кремлевски Двореце шиь болх дIахо бигар Советски Социалистически Республикай Союза 50 шу дизара кетаьча, КПСС Центральни Комитета, ССР Союза Лаккхехьарча Совета, РСФСР Лаккхехьарча Совета цхьана яьча торжественни заседание.

Заседани хьайкIалар IуйрIийна 10 сахьат даьча. Председательал деш вор КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель нов. Н. В. ПОДГОРНЫЙ.

Казахски Советски Социалистически Республикагара моаршал хотташ къамаьл дир Казахстана Компарте ЦК хьалхарча секретара нов. Д. А. КУНАЕВА.

Цул тIехьагIа къамаьл дир торжественни заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийнача Чехословаке Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретара нов. ГУСТАВ ГУСАКА.

Грузински Советски Социалистически Республикагара моаршал хотташ дIахо къамаьл дир Грузе Компарте ЦК хьалхарча секретара нов. Э. А. ШЕВАРДНАДЗЕ.

Торжественни заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцар Куба Коммунистически парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара, Революционни правительства Премьер - Министра нов. Фидель КАСТРО ВУСА даь къамаьл.

Азербайджански Советски Социалистически Республикагара моаршал хотташ къамаьл дир Азербайджана Компарте ЦК хьалхарча секретара нов. Г. А. АЛИЕВА.

Торжественни заседание доакъашхоша чIоагIа везаш Къулбьеси Вьетнама Республика Хана йолча революционни правительства цхьача мехкашка долча гIулакхий министр нов. НГУЕН ТХИ БИНЬ.

Литовски Советски Социалистически Республикагара моаршал хотташ къамаьл дир Литва Компарте ЦК хьалхарча секретара нов. А. Ю. СНЕЧКУСА.

Торжественни заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцар Венгерски социалистически болхлой парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара нов. ЯНОШ КАДАРА даь къамаьл.

Цул тIехьагIа Молдавски Советски Социалистически Республикагара моаршал хотташ къамаьл дир Молдаве Компарте ЦК хьалхарча секретара нов. И. И. БОДЮЛА.

Торжественни заседание доакъашхоша боккхача безамца тIа а эцаш, дIахо къамаьл ду Болгарски Коммунистически парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара, Болгаре Халкъа Республика Паччахьалкхен совета Председателa нов. ТОДАР ЖИВКОВА.

Латвийски Советски Социалистически Республикагара моаршал хотташ къамаьл дир Латве Компарте ЦК хьалхарча секретара нов. А. Э. ВОССА.

Торжественни заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцар Румынски коммунистически парте Генеральни секретара, Румыне Социалистически Республика Паччахьалкхен совета Председателa нов. Николае ЧАУШЕСКУС даь къамаьл.

Киргизски Советски Социалистически Республикагара моаршал хотташ дIахо къамаьл дир Киргизе Компарте ЦК хьалхарча секретара нов. Т. УСУБАЛИЕВА.

Заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцар Корее Къахьегама парте Центральни Комитета Политически Комитета члена, Корее Къахьегама парте, Центральни Комитета секретара, Корейски Халкъа - Демократически Республика халкъа собрани Лаккхехьарча Президиума Председатель нов. ЦОЙ ЕН ГЕНА даь къамаьл.

Таджикски Советски Социалистически Республикагара моаршал хотташ къамаьл дир Таджикистана Компарте ЦК хьалхарча секретара нов. Д. РАСУЛОВА.

Заседание доакъашхоша боккхача безамца тIа а эцаш, дIахо къамаьл дир Югославе Социалистически Федеративни Республика Президиума Председателa заместителa нов. РАТО ДУГОНИЧА.

Заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцар Монгольски Халкъа - революционни парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара, Монгольски Халкъа Республика Министрий Совета Председателa нов. Юмжагийн ЦЕДЕНБАЛА даь къамаьл. Аьара оалаш, кийсса гIа боккхаш, тIома, сийле хьалхача байракхаша, зале чуйоагIа Советски Эскаре ТIома - Форда флотен делегаци. Советски Эскара а Флота а беррига бIухой цIерах торжественни заседание доакъашхоша дег тIера дIайха моаршал хоттa танкови полка командира подполковника А. В. ЗЛОБИНА.

Торжественни заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцар министра, Чиле Республика правительства Генеральни секретара Эрнан Дель КАНТОС даь къамаьл.

Цул тIехьагIа Армянски Советски Социалистически Республикагара моаршал хотташ къамаьл дир Армене Компарте Центральни Комитета хьалхарча секретара нов. А. Е. КОЧИНЯНА.

Торжественни заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцар Итальянски коммунистически парте Генеральни секретара нов. Энрико Берлингуэра даь къамаьл.

Туркменски Советски Социалистически Республикагара моаршал хотташ къамаьл дир Туркменски Компарте Центральни Комитета хьалхарча секретара нов. М. ГАПУРОВА.

Торжественни заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцар Америка ВIашагIкхийттача Штатий Коммунистически парте Генеральни секретара нов. ГЭС ХОЛЛА даь къамаьл.

Цул тIехьагIа къамаьл дир заседание хиннарша боккхача безамца тIайийнача Уругвая Коммунистически парте Центральни Комитета Хьалхарча секретара нов. Родней АРИСМЕНДЕ.

ДIахо Эстонски Советски Социалистически Республикагара моаршал хотташ къамаьл дир Эстоне Компарте Центральни Комитета хьалхарча секретара нов. И. Г. КЭБИНА.

Торжественни заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцар Инде Республика вице-президента, доктора Гопал Сваруп ПАТХАКА даь къамаьл.

ДIахо къамаьл ду заседание хиннарша боккхача безамца тIайийнача Финляндe Коммунистически парте Председателa нов. Аарне СААРИНЕНА.

Торжественни заседание хиннарша боккхача безамца тIайийцар Испане Коммунистически парте Председателa нов. Долорес ИБАРРУРЕ даь къамаьл.

Заседание хинначар боккхача безамца тIайийцар профсоюзий Дерригдуненн федераце Генеральни секретара нов. Пьер ЖАНСУСА даь къамаьл.

ДIахо къамаьл дир, заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцача Инде Коммунистически парте Къаман совета Председателa нов. Шрипад Амрит ДАНГЕ.

ДIахо къамаьл дир, кита гулбеннарашa боккхача безамца тIайийнача, Сирийски Iарбий Республика партийно - правительственни делегаце кулгалхочо, Iарбий социалистически возрождение Парте Генеральни секретара заместителa Мухаммед Джабер БАДЖБУРДЖА.

Заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцар Египет Iарбий Республика Премьер - Министра заместителa Мухаммед Абдул МЕРЗАБИНА даь къамаьл.

Къамаьл де доа лу, заседание хиннарша боккхача безамца тIайийцача, Иракски Республика партийно - правительственни делегаце кулгалхочо, Iарбий социалистически возрождение Парте Региональни кулгалдара члена, Революционни Командование Совета члена, уналIене лораяра министра нов. Иззат МУСТАФАЙНА.

ДIахо къамаьл ду, заседание хинначар боккхача безамца тIайийцача, Алжирски Халкъа Демократически Республика Революционни совета члена Бенжедид ШАДЛЕНА.

Заседание доакъашхоша боккхача безамца тIайийцар, Гвинеи Зелени Мыса гIайреши шиий лоIамерча Африкански парте Генеральни секретара нов. Амилкар КАБРАЛА даь къамаьл.

Торжественни заседание доакъашхоша чIоагIа деган гIоддаьна кхьабарт болаш тIаэце Дунен халкъашиа даь кхайкара».

Советски Социалистически Республикай Союза 50 шу дизара кетаь, КПСС Центральни Комитета, СССР Лаккхехьарча Совета, РСФСР Лаккхехьарча Совета цхьана яь торжественни заседание шу тIехь чакхйоал.

КЪАХЬЕГАМЦА ЧIОАГIБЕ ДАЬХЕН НИЗ

БАРХIАЗЛАГIА ГУЛЪЯЬЧА РСФСР ЛАККХЕХЬАРЧIА СОВЕТА ЙИЪЛАГIА СЕССИ

25 декабре IуйрIийна Йоккхача Кремлевски двореце болх бе йолаелар бархIазлагIа хержача РСФСР Лаккхехьарча Совета йиъ-лагIа сесси.

Депутаташеи хьешашеи безаме, дукхача хана ца социйташ тIоараш тохарца тIайийцар Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов.

Сесси хьайкIалдир РСФСР Лаккхехьарча Совета председатель М. Д. Миллионщикова.

Шин сессена юкъерча хана байна РСФСР Лаккхехьарча Совета депутаташ Е. Ф. Катаевин, В. С. Пустовойти хьал а гIайтта дагабехар.

Кхы тIахержача депутатий В. М. Борисенковех З. В. Панееве полномочеш могаеш бола социйбир мандатни комиссе.

Сесси дувцаргда е дешаш:

1. 1973 шера РСФСР халкъа бoахам дегIабоалабара Паччахьалкхен планах.

2. 1973 шерарча РСФСР Паччахьалкхен бюджетах 1971 шере РСФСР Паччахьалкхен бюджет кхоачашъерах.

3. РСФСР Лаккхехьара суд хоржарах.

4. РСФСР халкъа боахам 1973 шера дегIабоалабара паччахьалкхен планах доклад йир РСФСР Министрий Совета председателa заместителa, республика госплана председателa депутата К. М. Герасимова.

РСФСР КРАЯЙИ, ОБЛАСТИЙИ АВТОНОМНИ РЕСПУБЛИКАЙИ ЮРТА БОАХАМЕ ХЬАЛХА ЛАТТАРАШТА СССР ОРДЕНАШИ МЕДАЛАШИ ЯЛАРАХ ДОЛА СССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР-а ГIОЛЛА ЛЕНИНА ОРДЕН

Абулмежидов Хароне — Шалински района «Джалка» совхоза звеньевойна

Абдусаламов Шуаип Абдусаламовича — Грозненски района «Советская Россия» яхача колхоза председателa.

Калмыков Сергей Матвеевича — Наурски района Ленина цIерагIча колхоза звеньевойна.

Масаев Яхья Масаевича — Гудермесски района «Октябра 40 шу» яхача колхоза бригадира.

Цыкно Вера Алексеевнайна — Сунженски района «Ассинский» совхоза йоккхагIча агронома.

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН

Абдулмежидов Джабраила — Гудермесски района «Дружба» колхоза тракториста.

Ацуев Шагид Алиевича — Шалински района «Джалка» совхоза тракториста.

Алиев Даганa — Ножай-Юрта района парте XXII съезда цIерагIча колхоза бригадира.

Альбеков Муслиме — Надтеречни района «Гвардейский» совхоза тракториста.

Арсамаев Шамиль Арсамаевича — Грозненски района Грозненски шурий совхоза звеньевойна.

Баева Антонина Дмитриевнайна — Сунженски района «Победа» колхоза звеньевойна.

Батаев Исраила Алиевича — Гудермесски района «Гудермесский» совхоза бригадира.

Башаев Хьасана — Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхоза бригадира.

Бамурзаев Iаьлина — Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза тракториста.

Бочарова Нина Феоктистовнайна — Сунженски района «Ассинский» совхоза болхлочое.

Великородний Якова Алексеевича — Шелковски района «Коминтерн» колхоза тракториста.

Верещагин Михаил Михайловича — Сунженски района Кирова цIерагIча колхоза бригадира.

Волкоганова Надежда Давыдовнайна — Ачхой - Мартановски района «Новосельский» совхоза болхлочое.

Гайдиев Бексолта Бекхана — Наьсарен района «Назрановский» совхоза звеньевойна.

Газиев Хабибулайна — Гудермесски района «Степной» совхоза тракториста.

Гайсуркаев Маметхаджи Даурбековича — Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза тракториста.

Талисханов Ахьмада Юсапа — Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза звеньевойна.

Гетагажев Iусмана Хьамбиира — МагIалбика района «Ингушский» совхоза комбайнера.

Дадаев Балаудина — Грозненски района кох тIарен оалхазарий совхоза звеньевойна.

«Ермоловский» совхоза тракториста.

Дарсигов Юсапе Мусайна — МагIалбика района «Алханчуртский» совхоза тракториста.

Джамалдаев Зеуди Ахмадовича — Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза бригадира.

Елерионов Александр Александровича — Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза звеньевойна.

Ерохин Николай Ивановича — Шелковской района «Красный пахарь» яхача колхоза комбайнера.

Жидков Виктор Дмитриевича — Сунженски района «Победа» яхача колхоза бригадира.

Жуков Владимир Федоровича — Наурски района Ленина цIерагIча колхоза комбайнера.

Зелимханов Лолойна — Шалинa района Куйбышева цIерагIча колхоза тракториста.

Ибиев Мугдина — Советски района XX партсъезда цIерагIча колхоза комбайнера.

Идрисов Даккхала — Веденской района Орджоникидзе цIерагIча колхоза звеньевойна.

Исмаилов Мовлидена — Шалинa района «Предгорный» совхоза звеньевойна.

Казимова Джовайна — Шалинa района Куйбышева цIерагIча колхоза колхозхочоe.

Касмынина Анна Федоровнайна Грозненски района кхокой 2 бола совхий-бахьалдарий совхоза звеньевойна.

Коетун Алексей Александровича — Наурски района «Россия» колхоза комбайнера.

Кодзоев Генардиьий Хож-Ахьмада — Наьсарен района «Назрановский» совхоза звеньевойна.

Колпакова Раиса Петровнайна — Наурски района Ленина цIерагIча колхоза бригадира.

Котлярова Вера Ивановнайна — Грозненски района Грозненски шурий совхоза бригадира.

Кречетов Егор Семеновича — Наурски района «Победа» совхоза тракториста.

Кузьмов Михаил Павловича — МагIалбика района «Кавказ» колхоза тракториста.

Левчаткин Михаил Васильевича — Грозненски района «Горячеисточненский» совхоза тракториста.

Магомадов Бевадена — Шалинa района «Автуринский» совхоза звеньевойна.

Магомадов Салмане — Шалинa района Ленина цIерагIча колхоза звеньевойна.

Мадалаев Асамбека — Грозненски района «Ермоловский» котIарча оалхазарий совхоза тракториста.

Максудова Зина Магомедовнайна — Грозненски района «Загорский» совхоза трактористкане.

Мальсагова Вайсарна — Ножай-Юртарча Орджоникидзе цIерагIча колхоза колхозхочое.

(Дольхур. Чистедоаар 4-ча агIо тIа).

(Дольхур. Чистедоаар 4-ча агIо тIа).

МОСКВА. Кхера [illegible] Кремль. В. СОБОЛЕВА сур. ТАСС-фотохроника.

СОВЕТСКИ СОЮЗ КОММУНИЗМАНА НАКЪАЙОДА

Советски Союз хилла 50 шу дизарна хетаделла, КПСС Центральни Комитета, СССР Лаккхехьарча Совета, РСФСР Лаккхехьарча Совета кхайкхина хьолчу торжественни Заседани йолчу, Москвахь, Кремлевски Дворецахь ба укх денош кхиаме советски халкъа безам; дегаш, Ленинан тӀарча дерригача халкъийн уйла тӀайиста а Советий Мехкага, Москвага. Торжественни заседани трибуне тӀера цар байкинтача докладана боккхий беш дукха Советски пачхьалкхенна сийлахь доккхучу карагӀдийнарех, цуьнан халкъийн йоккха гӀоьнча кхьалгӀонах, советски интернационализма волуш болча цӀенах. Машара, социальни цӀийсхоь, социализма дуьхьа лаьттабеча къовсаме вай планетерча кхьачегонной дегаш гӀиллоах социализмо кхоллийна халкъа, масала.

Советски Социалистически республикийн Союза шовзткъе итт шу дизарах КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева дина боккхачу чулацамах къамел долчу докладага, коммунизм кхьалхе дахьаш толамех чӀогӀа дегаш гӀоздиначу а боккха дега оьдало йолаш а ладийгӀар заседане доьхьалхоьа, берригача советски цхьа, доьзал дохьарча миллионаш болчу вай доттагӀаша. Миччахь ца болх беш вале а, миччахь ца ваха вале а, молла ма-кьамах вехаш вале а, хӀора советски саг, дега сийлахь-боккха толам хиина ва. Дахкено дахина сий дола толамаш доккхача СССР халкъийн лениниски доттагӀалла чӀогӀалона ца а дахьа лаьтара.

Нохчьоста Л. И. Брежнева дешнаш кхаранна кхоьрита дег чу дийлина:

«Советски Союз коммунизмана накъайода».

…

«СЕРДАЛО»
2-гӀа агӀо. 26 декабрь, 1972 шо.

ГРОЗНЕНСКИ РАЙОНА «АТАГИНСКИЙ» СОВХОЗА

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Даже ла тlаккхачаш — Советски Социалистически Республикай Союз кхоллаш 50 шу дузаш оаха, совхоза белхлоша, климатически хьоламаш хилар тlехь цхьаьна юртбоахамо шу чакхдоаккхаш, «1973 шера хlаьта кхийтола лаьттанцара йоала продуктий дукхагlа яхар а кийчъар а духьа юрта боахама боллаш Эррасоюзни социалистически хьовзамах» болча, хьаккхаш доаккхаш наlа юрта боахам дlахо дегlабоалеберашта, советски наха хьал-торо толлаш тlабарзабена КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК согама жоп а луш, гlулакхаш чакхдаьккха 1973 шу совхоза экономика чlоагlа яккхаш, лаьтта лелабара культура лаккхаяьккха шу хилийтар духьа.

Тхо тхоай низеш, ааланеш, опыт дlаяла, 1973 шера алат, баьцадараш, доакъара культураш, хlаьта иштта хьайбай продукций дикка дукхагlа яккхар духьа долаш хlама де лаьрхlа да.

Пятилетка хьалхарча шина шера из йоаккхаш йиса эррига продукци а тlехьа пятилетка кхоалагlча шера план кхоачашъя лаьрхlа совхоз.

Оаха керттера йоахко эш лар кьалхагlа а хlана а алат дукхагlа доаккхаш да. Совхоза коллективо ше дlаштlехьъаьшнаьча тlагlертта гlулакх чакхдоаккхаш хилар бахьан долаш дика толамаш даьхаш 1972 шера. Иштта, алатий кхувкъаш хlара гектара тlара 23 центнер хилар, цу даькъе гурахь дуьча кlи—27 центнер, алаткилка лаьрхlача хьажкlий—28 центнер.

Совхозо сийленца кхоачашдар пятилетка пхоалагlча шера социалистически декхараш кхоачашдергlа хьаьнаш шедуйгlа дола хьалха доаш. Дахьхи амбарашка чутоссад 2480 тонн алат, чlоагlа план 1800 тонни хилар, боахама план 2400 тонни йолаш мотт.

Шера кхоагаш а я, шоай торонийн кхоачаммийа мах а бlа, оаха лаьрхlад: хьатlадоагlа юртбоахамашу дика чакхдаккха, юртбоахама производство а, эггара хьалха цу лара — алата боахам а дикка айбелга lалаш де.

Тха декхараш — 1973 шера алаташ дlадийначча 2450 гектарах хlара гектара тlара 25 центнер йоаккхаш алат даккха, цу даькъе 1800 гектара тlарча гурахь дийначча кlа хlара гектара тlара 27 центнер, хий ца дехкача лаьттай 400 гектара тlа алата лаьрхlа дlадийнача хьажкlий хlара гектара тlара 32 центнер яккха. Деррига чудахьаш дола алат 6970 тоннига хlаккхочlала а эггара дукъагlа хьийкъа дийнича 1970 шерарчул 600 тонни 1972 шерарчул 1640 тонни дукхагlа даккха.

Совхоза хьалхалаттача звеньевойша доаккхагlдола социалистически декхараш тlаийду.

Масала, Гайтемиров Ширвание — Нохч-Гlалгlай АССР Лакхахьарча Совета депутата, Ленина орден лелаечун звенос дош деннад 150 гектара тlа дlадийнача хьажкlий хlара гектара тlара 80 центнер фуаллъаккха хьажкlаш яха. Цу гlулакха шоай ираза мелиорациеми баллаш чакхдараш нахъкъа 100 гектара кlезигагlа доацаш хий лаьта хий ца дехкаш хинача лаьтта дlадийнача хьажкlашта хий дуалилга дlаштlехьдоаккхаргда. Звена ахача лаьтта хlара гектара тlа 6 центнер йолаш минеральни удобренеш тайсай звеноса. Бlаьстах юкъе из дlаде кийчдеча хана яхь а тоссаргъя. Хьажкlаш кlаьвча хана йолча хана тоссаргъя 3—4 центнерал кlезигагlа йоацаш минеральни удобренеш. Дикагlйолча канашка квадратно-гнездовой кхесаш цу плъеи хенна фосфорни удобренеш а тоссаш дlаюргъя уж. Звенос дош ду дlайийнача хlамашта дикен шиъ хаиазъя гlулакх да. Хьажкlаш хьувкъаьар духьа кхоасам доаттабеш хургъя совхоза 600 гектара тlара алатдийна лаьрхlа силоса лаьрхlаш эррига хьажкlаш лелаергlола кхоъ механизировани звено.

Исмаилгириев Хьамзата механизировани отрядо декхар тlаийцад 500 гектара тlа гурахь дийна кlи кхеде а богарие лаьттай хlара гектара тlара 33 центнер яккха а.

1973 шера дlадийна хlамаш дика хьувкъаьар духьа шерра хьинаре болх боаржабеш латт эррига отделенешкаи бригадашкаи лаьтта лелабара культура тоаяра эррига резервах пайда эцаргъа.

Лаьттащ хьъьаду ше отрядо совхозе органически минеральни удобренеш тессара болх беш. Царlара дейна 200—250 тонн удобренеш тосс хlара гектара тlа органически удобренех 60 тонни минеральни удобренеш 6 тонни кхоачийташ. Кхо тоссаргда баьцадараш кхедеча 150 гектара тlеи хьажкlаш кхееча 100 гектара тlеи. 1500 гектара тlа товса лерхl минеральни удобренеш хlара гектара тlа 6 центнерал кlезигагlа йоацаш.

Дlадувча лаьттай структура тоаяра а севообороташ шийса оттаяра а чоткх 1973 шера 150 гектар дукхагlа хулийтаргда алаташ дlадув лаьтташ. Хlаьта дикагlа хьувкъаш дола «Кавказ» яха гурахь дуача кlи сорт тlадола лаьтташ 300 гектар дукхагlа хургда. Эрригача гурахь дlадийначча культураш тlа йолча 2450 гектара тlа шоай хенахьа минеральни удобренеш а тоссаргъя химически оасар а дергда.

Совхозе дош ду дlайийна кlамаш тlайолча лаьттан хlара гектара бокъонца дика гlулакх да а бlарча йолаш чуэцача хана уж дlакхоачае а. Бlаьстан юкъе хлаьнка дергдолча балкашта кийча ен лагт хlаха, дикагlйолча агротехнически ханашкаи тlехьакеи да лаьрхlаш уж. Бlаьстан юкъе дlаюргйолча культурий деррига фу цхьоалагlча классе дlадувча кондицешка кхоачадаьл.

Культураш дlаюча болх бергйола эррига техника 10 февраль хьатlаккхачалехье, хlаьта уж чуза машинаш 15 май хьатlаккхачалехьа тоайь йоахаргъя оаха. Массе тайпа культураш баллан дика вlаштlехьлаьхан ца дойташ чуэцаргъя.

Балла боахаме а (совхоза ивзаца) 15 механизатор кийчьергва. Тlаккха цо йиш хулийтаргъя тракторашта шин сменагlа болх бел вlаштlехьдаккха.

Хий дехкача лаьттай 606 гектар я совхоза. Хий дехкача лаьттай доккхагlдола дакъа алатийна лаьрхlа хьажкlашл баьцадаррий культурашл тlайолаш хургда. Баьцадаррий культураш кхеяре агротехника тоаяро торо хулийтаргъя баьцадаррий хьувкъам лаккхба а 150 гектар долча лаьттан хlара гектара тlара уж 160 центнерал кlезигагlа доацаш дахьа.

Оаха дош ду цу лаьтташна шин хаиахьа тlовдал чуолийташ вегетационни хьесапе хий дехка, 1 тоннал кlезигагlа йоацаш минеральни удобренеш товса.

Хий дехкача лаьттай хlара гектар лакха хьувкъам тергбоаш ергъа оаха. Белкоеи доакъарашца хьайбаш lалашдара оаха декхар тlаэц 1250 тонн, цу даькъе ара йоккъаль 300 тонн йол, 2500 тонн сенаж, 8000 тонн силос, 400 тонн баьца кьоар кийчае, 120 гектара тlара гаквраш чуэца.

Доакъарий база чlоагlъяро тхога йиш хулийтаргъя доаккха продуктивность дикка лаккхъе, хlара кхоабача lаттагара 2300 килограмм шура яккха.

Дулхи шуреи кийчъера халхъе боахама план дика кхоачашъяй укх шера совхоза хьайбаш лелалераша, хlаьта № 1 йолча шурий-товарни ферма 50 саг юкъе йолча коллективо «Пятилеткана — къона барий хьинаре къахьегам, гонзал, керда лоххераш» яхача девизагlа лелаеча социалистически яхье дакъа а лоацаш, укх шера 11 бетта юкъера лаьрхlача хlара lаттагара 2320 килограмм шура яьккхай, тlаийнача декхарегlа 2150 килограмм яккха езаш хиначча. Фермо эррига шура 6020 центнер я.

lан замалахь хьайбай продукциш дукхагlа яхарь кийчъяри духьа лелаеча Эррасоюзни социалистически яхье юкъе а баха, шоай торонаш пайда эцаьа йиса резервах бокъонца лаьрхlа а лаьрхlа, ферма хьайбаш лелалераша керда, доккхагlдола социалистически декхараш тlаийцад: укх шера IV кварталe эррига йоаккхаш йола шура планагlа лаьрхlача 1160 центнера меттел 1730 центнерага хlаккхочае, 1973 шера хьалхарча квартала план 100 центнера тlехкхоачашъе, шолагlча квартале 2700 центнера меттел 3000 центнер шурий яккха.

Оаха декхар тlаэц 1973 шера хьалхарча ах шера хlара lаттагара планагlа лаьрхlача 1400 килограммаш меттел 1500 килограмм, хlаьта хьалхалаттача доярка Музаева Айзана дош деннад хlара lаттагара 2200 килограмм шура яккха.

Продукци яккхарга дlабода мах планагlа лаьрхlачул 6 процент дукхагlа лохбергба. Тlагlертта кьовсам лоаттабергба оаха шура дикагlа хилийтар, цхьаккха бежан ца хъастийтар, хlара 100 lатта лоархlаш 100 lаса кхедар духьа.

Тха эррига йоахко укх деношка доахаи lан тlехь чусоцалбача ханна дика кхабара, доакъара хlара килограмм кхоамбеш дlакхайтара, хьайбай продуктивность лаккхъяра тlаерзаль а.

Доакъанга дизза долеш lа даккхийтар духьа 1973 шера совхозе шин емкость оттабай фермашта 5 кубически метр дlайха хий хилийтара, ча кlаьддарах хьаьндарах хаддаьа болх беш хулийтаргъя доакъараш кийчду цех. Доакъарех пайда дикагlа эцар духьа юаш юхейнса силоси сенажи кьоар дахкха охьлага вlаштlехьдоаккхаргда. Кхача буаш юхейнса кlамаш гакарий чlорами тlаккхухилга вlаштlехьдаькхад. 1973 шера хьы тlа а 800 гектар дlадача баьций даьгlенаш хьаергъя.

Оаха тхоашта хьалхашка декхар оттадаьд 1973 шера хlара звенога, хlара бригадага, фермага къаьст - къаьста йиза социалистически яхь йоаржае а пачхахьалкхенга планал совгlа 800 тоннал кlезигагlа доацаш алат, 300 тонни баьцдараш, 130 тонни шура, 57 тонни дулх доахка а, хlаьта цул совгlа гурахь юча культурай алатах дола фу планагlа хердадаккхара 450 тонни юкхьанцарча репродукце 650 тонни хьалкхен республика боахамашка йоккхеи.

Тlагlертта чlоагlъергъя оаха совхоза экономика, къахьегама масарле лаккхъергъя, продукци дикал тоергъя из яккхарга дlабода мах лохбергба, юртбоахама производства деррига доакъой рентабельность лаккхъергъя.

Шерра къовсам болабу оаха 1973 шера лаьтта леладелган хьайбаш леладелган дегlаккхулар духьа, оаха яхье бах «Гойтинский» совхоза къахьегамхой.

Декхараш дийна а дийна тlаийцад совхоза белхлой шаьра собране.

ТОАЛУШ ДОАГlА ГlУЛАКХАШ

Во толамаш дац укх шера тха совхоза шурий-товарни ферма коллективо доахараш. Нослагlча пятилетка шоллагlа шу дlадоладенача хьалхарча дийнахь хенз хlара бетта доахантара планал совгlа шура йоаккхаш хьайоагlар ферма коллектив август бутт чакхбаллалца. Цул тlехьагlа цlаьхха лохъелар доахангара йоаккха шура. Нагахьа санна июнь бетта хlара кхоабача lаттагара юкъера лаьрхlача 10—12 килограмм йоаккхаш хинналe сентябрь, октябрь беттанашка хlара lаттагара йоакхла шура 6—5 килограмм лохъелар. Фуд бахьан?

Июнь, июль, август беттанашка йоачан ма хулаш дьийжача малко 70 процент йоагайар ерий тlалъгна а доакъара дlайийна а баьцаш. Хайбашта дуаларе меттел lоа замалахь хьайбашта доакъар lалашдара а геттара кхоь яр буц. Цулуххьа хьайбаш юртбоахама культураш чуийцача ханашка доаже а даш эггаза йиссаль бавлах йол, баьца витамини хьоар, кхудоля доакъараш lалашде лаьрхlар. Кхы дl хlама довш децар. Иши яхар lан замалахь чусоцадаь латтаргдоля хьайбаш доакъар доацеш дита.

Ноябрь бетта чусоцалбачул тlехьагlа оттадача рационага хьежжа кхаба доладир доахан. Цунца цхьана дикка лаккхъелар доахане лу шура а. Хlанз хlара кхоабача lаттагара юкъера лаьрхlача 9—10 килограмм шура йоакк. Хlаьта тlехь-тlехьагlа из лаккхлуш а йоагlа. Укх шера планагlа 640 тонн шура яккха, пачхахьалкхенга 580 тонн шура, 50 тонн дулх дохка дезаш дар тхо. Хlаьта оаха социалистически декхар тlаийцар 620 тонн шурен 55 тонн дулхи дохка.

Цхьайтт бутт чакхбоаллаш кхоачашйир ферма коллективо пачхахьалкхенга дулх дохкара план. Хlаьта социалистически декхар кхоачашдара йоахка йисар пхи тонн мара яц. Из укх бетта кийнца йоххалургъя.

Шура 540 тонн мара ехаяц. Цхьаьбиньда, из продукци йохкара планал совгlа социалистически декхар а кхоачашдергда. Миштa, малагlа резерваш оарцагlъахьа?

Хlанз доахан дизза доладенна. Хlара дийнахь юкъера лаьрхlача 5—6 етт бахк. Хlаьта бахкача lатто шура юхьаьнца къаьстта дукха лу — юкъера лаьрхlача 13—14 килограмм. Дlалаьрхlача хlара дийнахь ферме гlолла йоаккха шура 80 килограммал дукхагlа хул. Цулуххьа укх декабрь бетта ферме юкъера лаьрхlача бlаь тоннал кlезигагlа йоацаш шура яккха дага а долркаш. «1972 — 1973 шш. lан замалахь хьайбай продукци йоаккхилгеи кийчъелгеи алсамдаккхар духьа хьайбай боахама боллой Эррасоюзни социалистически яхь йоаржаяра» хьакъехьа болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС согамо дог айдаьча ферма къахьегамхоша хlанз берригa низ тlабахийтаб шоаш лаьрхlар толамца кхоачашдара.

Доаржашта юкъе къаьстта дика къахьегаш я Хамурадова Вушту. Хlанзлe кхоачашдаьд цо хlара кхоабача lаттагара шура яккхара ший социалистически декхар. Иштта дика болх беш ба доярка Элелханова Патеи Дяулова Хадижати.

Балла тlа къмчарка дьокхам телаш къахьегаш ба кхыбола хьайбаш лелалераш а. Уж ба божа lуй Колуев Мутеи Исмаилов Шех-Мохьмади, lаьсий лелалераш Шукулова Бучуен Солтмурадова Рахмати, кхыбараш.

М. АБАСОВ,
Гудермеса района «Новогрозненский» совхоза шурий-товарни ферма учетчик

1973 шера бlаьстан наьх хlаьлера балхаза доаллуш алахал совгlа 250 трактор хьие, кхы тlа а 800 ахар соце наьха аннаськ оттаьлаш ирхоши лаьрхlад Минска тракторни заводо коллективо.

СУРТА ТlА: нуххаш тlадуйтача Минска тракторни завода кийдош тlа.

Ю. ВЕДЕДЕЛИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ШАЬЛА РАЙОНА «ДЖАЛКА» СОВХОЗА ЦХЬОАЛАГlЧА ОТДЕЛЕНЕ № 2 ЙОЛЧА ТРАКТОРНО-ПОЛЕВОДЧЕСКИ БРИГАДА КОЛЛЕКТИВА

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Оаха, совхоза цхьоалагlча отделене № 2 йолча тракторно-полеводчески бригада членаша, доархlама цlей — СССР хьаль 50 шу луза ди хьатlаккхоачаш вlашагlкхийтта бийцар «1973 шера хlаьта кхийтола лаьттанцара йоала продукций дукхагlа яхар а кийчъер а духьа юрта боахама боллой Эррасоюзни социалистически яхь йоаржаярах» бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК согам.

Цунна жоп луш пятилетка кхоалагlча шера юрта боахама продукци дукхагlа яккха торе хулийтаргйола мероприятеш белгалъяьй. Оаха могадаь хьаллоак хьатlадоагlача шера юрта боахама эррижача культурий хьувкъам лаккхбара кьаржача социалистически яхьа инициаторий а хинна кубански алаташ кхедераша патриотически дlадолдар.

Хьатlахулача шера керда рубежаш белгалъяхалехьа тхоай эррига торонаш резерваш техкай оаха, укх шера иттогашта кlоаргга втализа яьй, тхо гlадлуаеш а уж. Хала хаоттама хенаш хиннайоллаше а тха бригада 445 гектарах хlаране тlара фуалъяьхача хьажкlий 40,1 центнер чуера план 30 центнер мара йоацача, хlаьта Абдулмежидов Хlарона кулгалдеча звенос 145 гектарах хlаране тlара фуалъяьхача хьажкlий 48,7 центнер чуерий. Опыт йолча кхаш лелалераша М. Терпеева, У. Абдулкадырова кулгалдеча звенош а цу культура хьувкъам кхебара шоай планаш тlехкхоачашъяьй, хlара гектара тlара фуалъяьхача хьажкlий 41—33,8 центнер чу а аьнаш.

Кхыча культурай а дика хьувкъам кхебир бригада. 300 гектарах хlаране тlара гурахь дуача кlа 21,6 центнер чуийцар планагlа 20 центнер мара ца езача, хlаьта шекара свекла 350 гектарах хlаране тlара 300 центнер яьккхар планагlа 200 центнер мара ца езача.

Эррига коллективо барттайна болх барах, кхаш лелалерий лакха гойзали цогуйлеи цаl хилараж хьахиннаб из толам. Шера иттогашта тешам болийт тхога нослагlча пятилетка кхоалагlча шера алат, шекара свекла, гидуаргаш кхы а дукхагlа йоахаргхила ваха 1973 шера юрта боахам дlаьду дегlабоалъбергхилараш.

«1973 шера хlаьта кхийтола лаьттанцара йоала продуктий дукхагlа яхар а кийчъер а духьа юрта боахама боллой Эррасоюзни социалистически яхь йоаржаярах» болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК согама жоп луш Эррасоюзни социалистически яхье юкъе а доллаш 1973 шера укх декхараш тlаэц тхоашта.

400 гектарах хlаране тlара план 30 центнер мара йоацача фуалъяьхача хьажкlий 50 центнер чуэца лаьрl оаха, план 1200 тонн мара йоацача эррига 2000 тонн хьажкlаш чуэхьаргъя. 500 гектарах хlаране тlара план 20,4 центнер мара йоацача 26 центнер гурахь дуа кlа чуэцаргда, деррига а 14000 центнер кlа чудахьаргда.

Ялаташ, къаьстта а хьажкlаш, хий дехкача, йоймах совгlа минеральни органически удобренеш кхача лаьтташ тlа дlадуьргда. Хий дулача хlара гектара тlа лакха хьувкъам кхебергба.

Баьцовгlай къача отраслешка а дикка гlулакхаш кхоачашде лерхl оаха. 110 гектарах хlаране тlара план 200 центнер мара йоацача 350 центнер шекара свекла, 100 гектарах хlаране тlара план 10 центнер мара йоацача 15 центнер гидуаргаш чуэхьаргъя.

Цу боараша продукци яккхара хургдоацилга дика кхетаду оаха. Цхьабакъда, уж декхараш тха кхаш лелалераша толамца кхоачашдергда. Цох тешаваш ва хаоттама моллагlча хьалашка царна юртбоахама культурий дика хьувкъам кхебе хара гойзали хилар. Абдулмежидов Хlарон, Терпиев Мусост, Саидов Мухадн, Минцаева Хижан, Наврузукаев Салевдн, Алиев Джалавди, дукха кхыбараш сана бола юртбоахама культурай лакха хьувкъам кхебе хов бакъбола мастераш хьалкхийнаб коллективе. Цар творчески къахьегам кхычарна бола хьожкам а хинна дlаьттаб.

Тlадоагlача шера хьувкъама укх шера гурахьа йоахко яй оаха. Дика ахьчlа лаьтта дикагlа болча хана шоацца кхьоал минеральни удобренеш а тоссаш гурахь дуача алатий дика хьувкъам, коллективни фу дlадийнад. Дика хьатlаккхьина lана кlала дахалгур. Масехачарчул хьалхагlа бlаьстий дlадуаргдолча алаташта лаьтта ахьа lолаллад. Ялаташ дlадуаргдолча оахана тlа органически минеральни удобренеш тайсай, тоссаш я. Органически удобренеш план 2000 тонн йолча 2300 тонни минеральни удобренеш план 300 тонн йолча 378 тонни тоссаргъя.

Укх деношка кхашкарча бlаьстан балхашта чуйнна кийчо еш я бригада, лоаццача хенаш тlехьакеи чакхдоаккхаргда оаха уж. Ялат дlадув эррига техника 20 февралe тоаяь йоаккхаргъя, алат чуэца машинаш — 1973 шера 1 июне. Эррига культурий хьувкъам деррига сарцатlдьнна ца бойташ чуэцаргба.

Ялат кхелерий, мелиораторий балла гонзал лаьхъяра, цар балла толашагlйола методаш бокъонца lомаяра чlоагlа йоахко ю оаха.

Лаьттанцара йоала продукташ совъяхара бокъа доархlам а беш лаьттаца деча балхий, химизацеи мелиорацеи культура лакхъярах, техникех пайда ийбеларга тоадерах, болх нийса вlаштlехьбоаккхарах. lилмеи толашагlйола опыти массанахьа юкъедахьарах 1973 шера эррига юртбоахама культурай лакха хьувкъам кхебара хlара колхозе, совхозе, бригаде, звене гlулакхана социалистически яхь йоаржаяра республика юрта боахама беррига боллой тlахьех оаха.

Нослагlча пятилетка кхоалагlча шера алата а кхыча культурай а лакха хьувкъам кхебара, юрта боахама дегlабоалабеча хьа а лаккхагlча рубежашка кхачара, КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъеча тхоай дийна вагаш хьаллара деррига низ энергеци сарцатlъахьа къахьегаргда оаха.

Бригада собрано дийна а дийна тlаийнад социалистически декхараш.

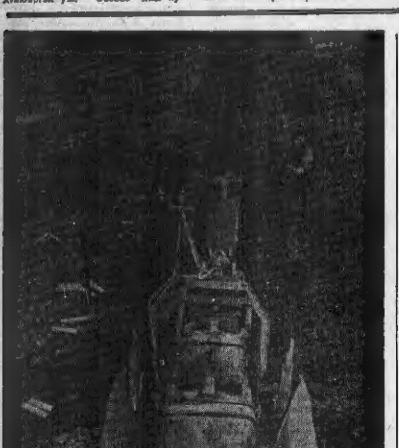

Псковски областа Палкински района «Колос» колхоза правлене хlана эстонски мотт хаза йиш, я. «Эстсельхозтехника» Выруски объединенера тхьо мелиоратор везаш укхаза 350 гектар эри дада лаьттан сакагlа йокъадара новкъостал да. Кlотарган дlа а яьа 140 гектара тlа 220 километр дренажни трубкаш яхка езаш ба мелиораторош.

СУРТА ТlА: дренажни трубкаш lойохкаш латт.

Ю. ВЕДЕДЕЛИНА сурт,
ТАСС фотохроника.

ТОРОНЕХ БИЗЗА ПАЙДА А ЭЦАШ

Укх шера шоаш тlаийца социалистически декхараш кхоачашдара берригa низ тlабахийта къахьегаш я тха совхоза коллектив.

Шера планагlа пачхахьалкхенга 930 тонн дулх дохка дезаш да тхо, хlаьта 11 бетта декхар 860 тонн гаргга да.

Хьайбаш лелалераша юкъе яржача социалистически яхье хьалха латт доаккхагlйолча беша lуно Бураев Аптес кулгалдеча бригада коллектив. Цу бригада божа lуша Хамидов Исас, Чабиев Турас, Асеев Мусас шоаш лелаеча хьайбашта хlарален дийнахь буса план 400 грамм йолча 700 грамм совгlа дулх тlахлетийт. Иштта дика хьоккамаш доахаш къахьег божа lуша межарашт Балтаевагlар Зелимхеи Пашаси, Косумов Идриса. Зелимха ноябрь бетта ше лелаеча хьайбашта хlаранена 876 грамм дулх тlаккетийтар.

Белгалбаха безаш ба хьайбаш лелалераш Эльдиев Сулим Магомадов Шавди, Лоамаш даьгlенашка шоаш доажадьча хьайбашта хlаранена юкъера лаьрхlача 700 грамм дулх тlаккетийтар нар.

Шоаш дийна дош тlаийца декхараш кхоачашеш къахьег хьакхарч лелалераша М. Козловаси, И. Шахмаеваси. Дийнахьа буса план 400 грамм йолча юкъера лаьрхlача 800 грамм дулх тlакхетийт цар шоаш кхоабеча хьакхарчашта.

Производстве хьалхалатта къахьегамхой цахадеш материально а морально а белгалбу совхоза администрацe. Цар опытах агитатораш специалисташ дува пенгазеташ тlа, социалистически яхьа хтогаш еш чакхйоахача собранешка. Цу гlулакхо дикка чlоагlъю боллой къахьегама дисциплина, айю къахьегама оасар да.

Дулх дукхагlа доаккхар йолча резервах керттера яр — цал из доакъар дилар да.

Дlадахача шера хьайбашта тоьан болаш lалашдаьдар оаха тайп - тайпара доакъараш. Цулуххьа lа шийла хиннадале а хьайбаш дика lенттара даьлар. Бlаьстан юкъе доккха новкъостал дир баьшарча конвееро а. Ахкии хьайбаш лоажадара оаха дlайийра 920 гектара тlа тайп-тайпара культураш: рожь, рапс, горохаца овсь хаи, хьажкlаш, цхьан шерен дукхача шерашка тlаюна баьцаш.

Хlаьта миштa кийчо яй оаха укх lай?

Лаьрхlачул кlезигагlа lалашйир йол, дукха хlама це эшаш 1800 тонн. Эшачул кlезигагlа lалашъяьй совхозе силос а. Цхьабакъда, тха доакъар lалашдаьрашта харагlдаьлар 1125 тонн мах бола доакъар — сенаж кийчье. Дlадахача шерашка кийсача юозаеи укх шера планагlа lалашъе эзаш хиннача 400 тонн дукхагlа а из. Чоалхаеи бехкохаеи декхар латт тхона хьалхашка. lалашдаьча доакъарца хьайбаш гlел а ца долийташ lаьгара дика деза. Хlаьта из декхар кхоачашдара эррига торонехи резервехи бизза пайда эца беза. Совхоза хьайбаш лелалераш, специалисташ шек боацаш нагахьа санна ча, йол, силос, кхыдола доакъар минеральни компоненташ етташ кийч а деш хьайбашта дуалой, lалашдаь доакъар хьайбашта lай тоъаргдалар.

Специалисташа юкъейоаллаьча технологех кийчдаьча доакъарца кхоаб оаха хlанз хьайбаш. Хlаьта, белгалдаккха деза, кийчдаь доакъар хьайбаша дика дуалга. Масала, хьакхарч силоси, сенажи, дерт яха минерали вlашагl а эшъ кийчдаьча доакъарца кхоаб оаха. Хlаьта уж боахаме кхо эшар совгlа я. Доахан аьта ча, йол, силос, дерт, микроэлементаш вlашагl а эшъ кийчдаьча доакъарца кхоаб. Цу тайпара кийчдаь доакъар хlама кхоа тоа хилар кхоа-тоа дурь хьайбашта. Цул совгlа цу гlулакхо торе хулийт хьайбашта дулх тlаккетийтара телача алата кхоамбе.

Хьайбашта луча алата кхоамбара дика новкъостал ду чхьагlара шекари даьккхачул тlехьагlа ише юсача отходаша. Масала, шерашхь тхона гучадаьлар Ачхой - Мартана района «Новосельский» совхоза чхьагlар доаккхача заводо чхьагlар даьккхачул тlехьагlа дисаь отходаш пайда ца ийбеш дlакхувсияга. Хьайбаш юргlий е юргъаш хьажа аьнна ера оаха уж. Хьаккхарчаша дика йоар отходаш. Цул тlехьагlа хlара дийнахь 8—10 тонн къоал уж отходаш кхоачаллалца кхаьбар оаха хьакхарча. Цул совгlа цу отходий 150 тонн силос кийчьеш сенна лаьттагlа еллар.

Цу гlулакхо торе хулийтар хьакхарчашта луш долча алата хlара дийнахьа буса 20—30 процент кхоамбе.

Иштта, хьайбай продукци лоаца алийтара керда резерваш лехаш, царех пайда ийбеш хьалханна латта декхараш толамца кхоачашдаран СССР хьаль 50 шу дизара дикача толамашца ваьнахкхаран хьакхар кхо из деш къахьегаш я совхоза коллектив.

«1972 — 1973 шш. lан замалахь хьайбай продукци йоаккхилгеи кийчъелгеи алсамдаккхар духьа хьайбай боахама боллой Эррасоюзни социалистически яхь йоаржаяра» болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС согамо дегаш урзоттадаьча совхоза коллективо социалистически декхар тlаийцад, 1973 шера хьалхарча квартале планагlа 300 тонн дохка дезача пачхахьалкхенга 20 март тlаккхоачеш 260 тонн дулх дохка.

Э. ИДРИСОВ,
Надтеречни района «Гвардейский» хьайбаш кхоабеча совхоза директор.

МОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР УРУС-МАРТАНА РАЙОНА «ГОЙТИНСКИЙ» СОВХОЗА № 4 ЙОЛЧА ТРАКТОРНО-ПОЛЕВОДЧЕСКИ БРИГАДА КОЛЛЕКТИВА

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Оаха, № 4 йолча тракторно-полеводчески бригада коллективе членаша, вай наьна берригача къахьегамхоша а сайна, дег тlара къобалбу «1973 шера хlаьта кхийтола лаьттанцара йоала продукташ дукхагlа яхар а кийчъер а духьа юрта боахама боллой Эррасоюзни социалистически яхь йоаржаярах» бола, керттерча декъоел вай — юрта боахам дlаьдо дегlабоалабара, советски наьха хьал-торо тоаяра тlабарзабе КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК согам. Эррасоюзни социалистически яхьа юкъе а даха, оаха, дош ду, 1973 шера 300 гектар долча лаьттан хlара гектара тlара 350 центнер шекара свекла ихоа а пачхахьалкхенга 10000 тонн, вешта аьлча 4000 тонн планал совгlа дlаэлл а, 400 гектар долча лаьттан хlара гектара тlара 37 центнер алат даккхеи пачхахьалкхенга 1000 тонн, вешта аьлча планагlа лаьрхlачул 200 тонн дукхагlа дохка; 100 гектар долча лаьттан хlара гектара тlара 15 центнер гаквраш даха а пачхахьалкхенга 140 тонн, вешта аьлча планагlа лаьрхlачул 35 тонн дукхагlа доахка а.

Лаьтте лелалара культура дlаюа девкъара, эррига культурага кхеяра агротехника оргаезлади тоаяра, минеральни органически удобренеш, ядохимикаташ, гербицидаш шерра юкъедахьара чотах лаьттанцара продукци дукхагlа яккха кийчъеи.

Хlанз бригада чуйнна болх беш латт бlаьстан юкъе техника дергдолча балхашта кийчо яра. Оазаргдале лаьтта хlайнна а моттигерча удобреней 500 тонн минеральни удобреней 210 тонн тессай.

Бlаьстан юкъе хьешка балхаш дергдола техника кийчъяь яьннай. Тlаьйна социалистически декхараш толамца кхоачашдара деррига кхьам, энерги, хайнар хlадала, шийна яха кхоачеш мел дола хlама да лаьрхlа я бригада коллектива.

Социалистически декхараш дийна а дийна тlаийнад бригада коллектива собране.

ДОШ ЧlОАГlА ДА

СССР хьаль 50 шу дизара сийга яржача яхье дика толамаш кхаргlдуйа Назрана района «Экажевский» совхоза lаьлий-Юртарча шурий ферма доярка Евлоева Хьаинфаьа. Укх шера хlара кхоабача lаттагара 2300 килограмм шура яккха социалистически декхар тlаийцалар из. Хlаьта дукхьал 11 бетта цо яьккхай 2361 килограмм. «1972—1973 шш. lан замалахь хьайбай продукци йоаккхилгеи кийчъелгеи алсамдаккхар духьа хьайбай боахама боллой Эррасоюзни яхь йоаржарахь болча согама чlоагlа йолча Евлоевас шу чакхдаллалехье хlара кхоабача lаттагара йоаккха шура 2500 килограммага дlакхоачае лаьрхlа.

Б. ХАМИДОВ.

«СЕРДАЛО»

Кхоалагlа агlо, 30 декабрь, 1972 шо.

ЧIОАГIА ДОГ ГIОЗДАЬННА

Укх деношка Грозненски нефтяное - производственни объединене коммунистически къахьегна сийлен цIа лелача цхьоалгIеча цехе хилар СССР 50 шу кхзара хетаь хиначa КПСС ЦК, СССР Лаккхехьарча Советен РСФСР Лаккхехьарча Советен цхьана хиначa заседанена хетаь хIамаш тегарий митинг. Из хьайиллар объединене парткома секретара заместитела, цу цеха начальника К. Ш. Мустафинас.

— Вай хьамсарча Даьхен 50 шу дузача сийлахьа юбилейна дехадаь КПСС Центральни Комитета Генеральни секретаре коммунистa Л. И. Брежнева даьчa къамьлага ерригa уйлa, теркам тIабахийта ладийгIар хIамаш тегараша, — киэи душ вов. Мустафинас.

— СССР 50 шу дузa да къастта доккха шIен хилар хьалхаке вай республикай доттагIаллин вежарaлли хиларах а интернациональник шIен хиларах а тарра хIара шера 30 декабрь вай мехка дездергхиларо, — аьлар цо. СССР ах бIаь шу дузача юбилейна дикача къахьегана толамашца вахьаенай тха цеха коллектив. Укх шере август бетта Союзин республикай ЦIе байраккаши вымпелаши ахара яхье бахьнар объединене хIамаш тегараш. Цу яхье дукхаза хьалхара моттигаш а йоаллаш, даим тха коллективага юсаргйолаш Союзин республикай ЦIе оли байраш 13 вымпели хьиккар оаха.

Къамеьл де дош лу профсоюза цехкомa председатела, цу цеха дикагIча № 4 йолча участка мастера Н. П. Бондаренкоса.

— Объединене берригача хIамаш тегараша сакиа доккхий социалистически декхараш тIаийдадар тха участка хIамаш тегараш СССР кхоллагIъелла 50 шу дузача юбилея сийна. Оаха толамца кхочашдаьх уж. Юбилейни къахьегана вахте эттачул тIехьагIа участка коллективо дьккхай Союзин республикай ворхI памятни цIе вымпели КПСС Ленински райкомен райисполкомен цIе вымпели. Шера плана хилал хьалхa 24 ноябре кхочашдьйй оаха, цу хана дена шера дийнa совгIа тха участка коллективо арахийцай эзараш сомий мехьа продукци, — аьлар цо.

Даьхен 50 шу дизара сийна йолча тIехьарча къахьегана вахте эттай № 2 йолча тха участка коллектив, — аьлар цу участка мотористка Л. Г. Хохулас. Укх кIирагIа задание совгIа доша дагIача бераш 60 тхана кочтеге дош делар цо шоай участка болхлой цIерагIа.

Митинге ишта хьамаьл дир цеха комсомольски организацe секретара Г. Ковтуна.

Объединене хIамаш тегача цеха мастера Шербина Мария Александровнас.

Д. ДОТМАРЗИЕВ,

СУРТА ТIА: митинге даьча лоацараша хьалхашка къамаьл деш я цеха начальник К. Мустафина.

ЛОАМАН ЮРТИЙ КЛУБАШКА

Эсал дикхье мейна босе уйл МагIа - Оалкан. Хоза моттиг я из. Гамашта бIаьс кхет Iажий бешамашта юкъе дагIача нердача цIенох. Тха мешка сон юрте шкъе дагIача цIен ийсте. Цу чу я юрта клуб, библиотека. Арахьара сакиа тоаш кийчъа я уж чудахьаре я: цIена, харгIата, массаехьа тайп-тайнара лозунгаш, портреташ. Истолаш тIа—газеташ, журналаш, брошюраш. Цхьан зIагIа латт телевизор. Цу деношка клубе оттайар цIена, кинооппаратура. Ишта дика кийчъа я библиотека а.

Клуба а библиотека а кулгалхочa ва Цечоев Эдалгири. Гуш да кулаа шиъ болх безилга. Цу кийнаь Эдалгира вео «1972—1973 шш. Iан зямалекх хьайбей продукташ дуккагIа ахари кийчъяра дукъе хьайбий болхана болхлой Ерригсоюзни социалистически ях йоаржара хIакъехьара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС ... хьаьхьи юртахоша юкъе беседа а кийчъеш. Каст-касте еш Эдалгире СССР кхоллагIъелла 50 шу дизара сийна хетаь лекцеш, кийчъю беседаш, кIаштIехьйоах сахьволаше сайренаш, вай халархой произведенеех йола литературни конференцеш. Болх беш я кагирхой художественни самодеятельность. 200 совгIа саг ва библиотеко книжкаш дешаш, клубе сакъердаш. Уж ба Эдалгире доттагIий. ... гIо дергдола новкъостий. Царех дуккагIбараш кагирхой ба. ХIара сарахьа дукха ках гулху клубе. Цхьабакъда, цхьаннегара а гIалат долаш хIама гучадаьлац. ХIана аьлча цар мукъе ха сакъердаме дIаяхьа дика гIулакхаш кIаштIехьоах клубе, библиотеке.

Ишта дика кIаштIехьбаьккхай шоай болх Оалкамарча юрте клуба заведующе Алиев Мухьмада, библиотека заведующас Алиева Наймета. Каст-каста хьокх укхаза керда кинофильмаш, чакхйоах лекцеш, беседаш, литературни сайренаш, художественни самодеятельноста концерташ, къахьегамхой дегаш гIоздоахаргдолa ахьбола мероприятеш.

Ха сийрингахьа лестар тхо ГалашкагIа кхаьчача. Ийлла яр культура цIен, библиотека. кIарашь. Кино доладала тоъал, ха иле а дукха гулбенкабар мехкарий, божарий, кагий нах. Кон сийрдадаьккха йоаттар электрически лампаш, гаьнна хозар декха ашараш. Цу гIулакхаша белам оттийтар клубе сана. Каст-каста юртахой заказагIа фильмаш хьокх укхаза. Из гIулакх дика кIаштIехьдаьккхад киномеханика Албеев Тlапас. Цудухьа бетте - бетта, шерра-шере кино хьокхара плана тIехкхочашдеш хьалоагIа из. Киноискусства наха дукхагIа ийда эзаргболa дар идейни кхетам лакхдургболa огIовгаш кIаштIехьйоах киномеханика.

20 саг совгIа ва Дзейтова Дугурхана кулгалдеча художественни самодеятельносте дакъа лоацаш. Къахьега лоаш а комсомолка Дугурхан. Кхетаду цо шийна тIаладлар лоархIаме декхар долга. Культуре ЦIагIа мел хулача лекцешта, беседашта, кхийолча мероприятешта тIехьа шоай, говзай гойт самодеятельни артистеша.

Къастта рамa хилар тхо Костоев Суламбика кулгалдеча ЭтIе-Галашкарча клубе чудаьлча. ШекIа сакиа цIенъяь яр клубе помещени. МуггIара латтача гIенаш тIе сатийна дагIар телевизорга хьежаш доле бераш. Уж бер берий программага хьажа бахьна дешархой. Дукха да клубе чакадоаха дика гIулакхаш. Цхьабакъда киномеханик ца хилар бахьан долаш укхаза кино ца хьокха шу совгIа ха яьнна.

Дикка тIалат доацаш лелабу шийболх библиотека заведующас Костоева Радимхана. Тайп-тайпара книжкай уголокаш кийчъяй библиотеке. Царех эггара хозагIа, чулоацам болашагIа кийчъяй СССР къамий доттагIал доазийташ йола халархой произведенеех латта литературни уголок.

Вай йийцарашца кийсйича букъ чубеха латт Мужечара культура учреждениеш. Наг-нагаьрa мара кино хьокхац клубе, хIъета, лекци, беседа ирах-м дуьйна а дац. Болх беш яц кIашагIъелла художественни самодеятельность. Клуб товкиза я. Цудухьа вагIа йиш йоацаш шийла я чуьа. ХIъета библиотекерча книжкай долнаш тIа пIеаггалла дом улл. ХьажкIий гIадамаш сакиа дIа-хьа тайса дала книжкаш. ТховнагIа доахгизгий мозаш. ХIакз а оттаьнц балха план. Къахьегамхой идейни кхетам лакхбара деш цхьаккха хIама дац культура учреждениешка. Мужечарча клубе, библиотека болх товбара цхьаккха новкъостал деш, йоакхо еш вац Мужечарча юрта совета председатель Аушев Мехьмад.

Воча хьал тIа да Нестеровски станицера культура ЦIа а. Цхьан хана юртарча наьха теркамe юкъмоттиге хиина культура кхувеч хIана да воаца нов сакиа латт. КагъагIь лартаъ, гаьнаш, кор мег баьккхача яьсса шушаш, консерваш банкаш, пухкаш. Дукха ха я юртахошта культура ЦIагIа бода шиккъ биабенна. Укх аьхки дена кино хьекхадац. Самайча самодеятельноста артистий оазашта меттел цхьаннахьа балха тIа боацаш лелача къаракъе хьаьший пазата хоа культура ЦIен ... Лекцеш, беседаш, литературни сайренаш чакхъанахьарах-м кIалла дуьцилга я яц.

Самодеятельносте дакъа лоацараша аьнна хIан маIача наьха чоккеш, кийнаш, кхалкаьха кочамаш, кхыдола баракъаш дена-ша а диза вардолаш дала.

Культура ЦIен директор я, болаш ба худрук а баянист а. Цхьабакъда, шоай балхах ланца дувна хIама дац царех цхьанне а. Фу дувцаргда кор хьодеш кIана ца хилча?

ХIана из Мужечарен Нестеровкерен культура учреждениеш шоай декхар кхочашдеш? Цу хаттара жоп а луш культура учрежденей болх хино дIа ма дехара товбе дехарийла ба Сунженски района партийни советски органий кулгалхой.

М. ЧЕРКИЕВ,

Сунженски района Первомайски библиотека заведующи.

А. ХАШИЕВ,

тха собкорр.

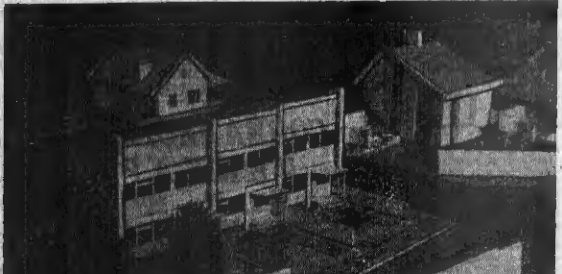

СУРТА ТIА: юртарча нердача цIенoй макеташ.

Ю. ШАПОВАЛОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

КЕРТТЕРДАР—ДЕШАРХОЙ ХЬАШТАШ

МагIалбикерча № 1 йолча библиотека коллективо дукха къахьег дешараша В. И. Ленина произведенеш ма хулла дуккагIа йоаджийта гIертеш.

Общественно - политически литературина дика пропаганда ю библиотеке кийчъьа «Ленински идей серпадонца», «Эггара везагIа йола саг» яхача а кхыйолча а книжкаш выставкаш.

Библиотека моттигерча партийни комсомольски организацеша цхьана, чакхйоах баьча произведенеех йола лекцеш, беседаш, «Кагирхой союзий декхараш», «Сийлахь-йоккха поччи», «Мишта кIаштIехьйоаккхаргьа вай» яхача а кхыйолча а В. И. Ленина произведенеех беседаш чакхъяьккхай оаха. Сакъердаме чакъаьлар КПСС МагIалбика торкома заседанеш зале хиина «Са дог чу да Ленин» яха литературно - музыкальни композици а. Цу композицие чулацар В. И. Ленина хадара а болх а кукха огIовгаш. Цу мероприяте дакъа лоацаш хиннача кагирхоша ленински воашешкара дийцар произведенеяш гIулакхех, шоай дешара планех.

Бокхха болх бу библиотека коллективо СССР хахача къамашта юкъе хоттаденца вошал дувцаш. Укхаза хаддаьза кIаштIехьйоах «15 республика — 15 йиша», «Йохаргйоаш Союз» яха беседаш, кийчъьяй «Кортаукъьачa республикай йохаргйоаш Союз», «Вежарашха доле халкъаш» яха а кхыйола а книжки выставкаш. Цу тайпара 50 совгIа беседа ьйй библиотека.

Библиотека яххе передавикаш активисташа предприятешка каст-каста чакхдоах багахдувца журналаш. ХIара журнал цхьаьцца союзни республикана хетадаь да. ХIаьта хIанз № 3 йолча школе дешархошц оаха лерхI Казахстана хетадаь багахIувца журнал арахецаш Мусрепов Габита «Казахстанера салте» яхача романах книжкаш дешарий конференци кIаштIехьаьяккхен.

Каст-каста хул тхо долча лоамалгIа бахке нохч-гIалгIай литератораш а. Дукха ха йоацаш Серго кIерагIча клубе дешархоша къамаьл деш хилар оаха лоамалгIа вийъ А. Боков, Д. Яндиев, М. Мусаев. ТIаьнк аьшна хьалъIизача зале гулбеннача наха сa а къайла ладуагIар поэташа, писателаша дувцачуга. Бокхха салоIам хилар цу сайренах Серго кIерагIча клубе баьхкараша.

В. БУКИНА,

МагIалбикерча № 1 йолча библиотека заведующи.

[illegible]

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛА ОРДЕН МИШТА ХУРГЪЯ

Халкъий доттагIала орден хьеш догогIа, из а дото бос болча пирамашца — гаьнарча сьнгапен дIадаржача дошо зIаьарий кхи кияок чулоацаш.

Седкъа юкъе йиала а дошув даькхa СССР ПачхьалкIен герб, цун кхьадола доакъош бос бола эмаль хьекхаь да. ВIаши кулгаш лийца латтараш болаш ба цун гоe, цу гона лохерча даькъ тIа хилла да баьле-цIе эмаль хьекхаь «СССР» аьнна йоазув тIадола дошув даькха лента.

СССР Пачхьалкхен гербан гонаа юкъе кIайча эмала беса тIа лакхерча даькъ тIа йоазув да «Халкъий доттагIал» аьнна, лохерчен юкъерчен — дaвроаш тIъоврокаш, баьннарe эмаль а хьекхаь.

ВIаши дукхьле улача дото бос болча пирамидальни гонаш доше бос болча хаьйа йистошта кагъера моттиг — 47 мм.

Орден чIугеа гIоарен новгъостала юкъалу кхи са болча колодочкина, цун тIахьорчадаь да 24 мм. шера дола даьре муаргоаш лента. Лента юкъе 13 мм шера а болaш цIе мугI бода дIоахaла IажагIа ни тай а долаш. ЦIеча мугIара эърдехье сийна мугI ба, хIаьта аьттехьа — баьшара-тайна шорал 4 мм хIарa е а долаш. Лента йистош чулоаьце а 1,5 мм шера долча мугIарашна.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь

М. ГЕОРГАДЗЕ.

ХАЛКЪИЙ ДОТТАГIАЛА ОРДЕНА СТАТУТ

1. Советски Социалистически Республикай Союза хьалар белгала даккхара оттадаьа халкъий доттагIала орден социалистически къамий народностий доттагIали вежарашха йола сотрудничествой чIоагIъеча доккхий гIулакхаш кaраггIдувларах, ССР Союза союзни республикаши экономически, социально - политически культурни дегIаккхара лоархIам болаш декъа лацарах тергIолаш.

2. Халкъий доттагIала орден лу:

СССР гражданашта;

предприятешта, учреждениешта, организацешта тIема доакъошта, союзни автономни республикашта, краешта, областашта, автономни областашта, къамий округашта, городашта.

Халкъий доттагIала орден яла йиш я СССР гражданеш боацача наха а.

3. Халкъий доттагIала орден лу:

Социалистически къамий народностий доттагIали вежарашха цхьана леладу гIулакхаши чIоагIдеча доккхий хIамаш карагIдувларах;

ССР Союзи союзни республикай халкъа боахам дегIабоалабеча доккхий къахьегама толамех дахарах;

СССР къамаи - [illegible] хьалъеча дика гIулакхаш карагIдувларах;

Iилма дегIадоаладеча, социалистически къамий народностий культурен гергаоача а вIаши йIаьхий еча а къастта, беркат долаш къахьегарах, пролетарски интернационализма, уйла йолаш, советски Даьхена мутIаьхен тешамеи болаш советски нах хьалкхебеча хьадаре дакъа лацарах;

СССР обороне ния чIоагIбаре къастта дика гIулакхаш дарах;

Социалистически мехкий халкъашта юкъера вежарашха дола доттагIали вIашц гIулакхаш леладелгеш дегIадоаладеча, халкъашта юкъера машаре доттагIлех гIулакхаши чIоагIдеча доккхий хIамаш карагIдувларах.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь

М. ГЕОРГАДЗЕ.

БОККХА КХАЪ ХИЛАР

Боккха кхаъ хилар сона СССР хьаь 50 шу дизара хетаь 21 декабре Москве КПСС ЦК, СССР Лаккхехьарча Совето, РСФСР Лаккхехьарча Совето цхьана ю торжественни заседани. Цхьа дош да тувладолийташ ладийгIар, кул тIехьагIа кона а теха газета тIа арабаьнна Л. И. Брежнева доклад чIоагIа теркам табехийта йийшар аз а са новкъосташа а.

Сийдолча Ленина васкет ма дарра кхочашду вай мехка къамий политика. Вехa, къахьега, деша, салаIа цхьатарра боккъо ениай массанена а. Парте кулгалла 50 шера сийдолаш цикъ хьабокаб советски наха. Халкъа боахам дегIаккхувлачеи мохк моастагIех лорабечеи доккхий патриотически гIулакхаш карагIдийнад хьинар, къонахчах долча церна, толамий новкъа сийрдлача кхоанена шерра гIа баьккаб. Цхьабакъда, дIаза йолача хана кхочашдe дезаш кхы а доккхагIа декхараш латт ахархошта хьалхашка.

1973 шера 50 гектара тIа коартолаш дIаюргъа са звенос. ХIара гектара тIара 180 центнер чухьаргъа. Ишта да оаза дийна дош. Хала кхочашда дезаш декхар да из. Цхьабакъда, дерригa а бакача наьха хьал-торо товар дукъа деча хьамсарча партена жоп а луш из. кьинар цa кхолеш, говзал, еррига торонаш оаргзгIъяьъя къахьегарга дина хоа кхочашдара.

А. АЛБОГАЧИЕВ,

Назрановски района «Экажевский» совхоза звеньевой, Социалистически Къахьегама Турпал.

«ЦIЕЧА ЖIАРГА»

ПЛЕНУМ

Массела ди хьалхе республикански санитарии просвещене ЦIагIa хилар Нохч-ГIалгIай ЦIеча ЖIарга обществе Эт Iа пленум.

Гулбеннараша хьалкашка «Дена багIеча категорешта гигиенически кхетам балара ЦIеча ЖIарга обществе организацей болa кIаштIехьбаккхара боарам лакхберехь йола доклад йир Нохч-ГIалгIай ЦIеча ЖIарга обществе председателя М. М. Албогачиевс.

Цун тIехьагIа пренешка къамьлаш дир просвещене министра заместителa нов. Самойлова, Назрановски ЦIеча ЖIарга районни комитета председателa заместитела нов. Долгиурзаева, медицински Iилмай кандидата нов. Вертепаевс, психологически Iилмай кандидата нов. Даштамаевс, № 2 йолча школа - интерната завуча нов. Голицынс, кхыбараша.

Пленума балха яггье дакъа лоацаш хилар КПСС Нохч - ГIалгIай обкома, Министрий Совета, ВЛКСМ обкома, просвещене укхазIоо ловацаш министерствий болхлой.

[illegible]

«СПОРТЛОТО» 35 ТИРАЖА КХАЖ

СССР Министрий Советашта физкультурай спортаи Комитета «Главспортлотора» хоам бир 30 декабре Говьке «Спортлото» 35 тиражагIа кхаж берах.

Ялх номер цхьаьнне а кхйса йоаьнац. Пхиъ номер кхйса йоалаьчарех хIаранена 5000 сом доагIерда, йиъ — 75 сом, кхоъ—4 сом.

КхежагIа дола ахча 31 декабре дена дIатела доларгдац.

Газета ргIанара номер арагръа 30 декабре.

РЕДАКТОР

Т. А. ТЕБОЕВ.

Газет арадува [illegible]

ТЕЛЕВИДЕНИ

30 ДЕКАБРЬ

I ПРОГРАММА

16.00 — Передачай программа. 17.00 — «Ковски ах гIайре» Академик Ферсмана техникаш. (географех йола дешара передача). 17.30 — Дешархоьта йола Ленинградера передача. 18.00 — Кердадараш. 18.10 — Хьайбий лелорга керттера теркам тIабахийта 2-гIа передача 18.40 — Телевидена Волгоградски студе передача. 19.30 — Анчаров. «День гIехье ди» 3-гIа дакъа. Телевизиони спектакла премьера. 21.00 — «Хаъ». Информационни программа. 21.30 — Анчаров. «Денне тIехье ди», 4-гIа дакъа. 22.50 — Боксбола телевидени Гайда. «Вариации», «Эстони», кхача пачхьалкхен академически театра артисташа кхочашдаь а акт йола балет. 23.15 — Кердадараш. Передачай программа.

II ПРОГРАММА

17.55 — Передачай программа. 18.00 — Советски халкъаш интернациональни кIаштагIIалетара хIанзара дар а хургдар а. 18.15 — Музыкальни пауза. 18.30 — «Увеххелеш», (нохчий меттала. 19.00—Нохч-ГIалгIай чу гIалла. Информационни программа (эрсий, гIалгIай меттала). 19.30— Дуьне [illegible] (нохчий меттала). 19.30 — «Кинозурнал. 19.00 — Къахьегарий гIулакх (гIалгIай меттала). 20.15 — Школе берий. 20.30 — СССР гIашаггIъелла 50 шу [illegible] Российски Федераце [illegible].

27 декабрь

I ПРОГРАММА

16.00 — Передачай программа. 16.00 — «Iе». (Iалам довзарах йола дешара передача) .16.20 — Массайоатта республикашка доттагIий ба, Союзний республикай пионерий доттагIалла. 16.55 — «Объектив». Конкдзарашта йола передача. 17.35 — Дешархошта Самурттаме старташ. 18.00 — Нохч-ГIалгIай чу гIалла. Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 18.20 — Бераш дола мультфильм. 18.30 — [illegible] юбилейни шера (нохчий меттала). 19.30 — Анчаров. «Денна тIехье ди». 7-гIа дакъа, Телевизиони спектакла премьера. 21.00 — «Хаъ». Информационни программа. 21.30 — Зорина телевизиони документальни фильма премьера [illegible]. 22.30 — Концерт. 23.00 — Кердадараш. Передачай программа.

РАДИО

26 декабрь

6.30 — Юртара lуйре (эрсий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.50 — Хаоттам. 7.00 — Москва. 7.30 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — «Серало», газета обзор. 7.45 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.20 — Нохч-гIалгIай лирически ашараш (гIалгIай меттала). 8.45 — «Вертий бийсаш». Чахкиев Саида романанера дакъа (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Коммунистам ферме» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 16.15 — Индустре йоаха гIа (нохчий меттала). 16.30 — Зоотехник организатор а ваь кхетамна хьебер а ва (эрсий меттала). 16.40 — «Прогресса опыти» яха радиожурнал (эрсий меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала) 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

27 декабрь

6.00 — Москва. 7.30 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — «Ленинское знамя» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Хоамаш — [illegible]. 8.18 — Передачай программа. 8.20 — Нохч-гIалгIай халкъ ашараш [illegible] (нохчий меттала). 8.40 — Советски халкъа Iалла за (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Концерт (эрсий меттала). 16.30 — Юртара вахар (нохчий меттала). 16.40 — Нохч-ГIалгIайчен индустрие (гIалгIай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва 19.30 — Кагирхой вахар (нохчий меттала). 20.00 — «Моттигерча авторий» халкъашта доттагIалли йола теша, чах музыкальни передача (нохчий меттала). 20.30 — Москва.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоален Грозни хушалуш морхаш а йолаш, йолчаш а йрацаш. IуйранаII цхьайолча моттигашка доха а доладаш, гIийло мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIоале 3—6. Грозне 3—5 градус шелла йолаш хила а тарлу.

Кхоана дошлеч моалаш а йолаш, юкъ-юкъе сиха а хиддаш. кхыйолча моттигашка лагIо хоа а йелхаш. бе-беча огIоахьера мух а хьекхаш ха хила а фегара температура байсанца 6—9, дийнахьа 1—6 градус шелла йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Тха праза яхийла хьо, парти!

30 декабре халкъий вошален чIоагIлени цIей — СССР хьаь 50 шу далар. Цунна хетаь яр 21 декабре Москве хиина КПСС ЦК, СССР Лаккхехьарча Совето, РСФСР Лаккхехьарча Совето цхьана яь торжественни заседани. Из хьайийллар СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне. Дазача шIейна хьакъйола бийцар цо берригa советски нах.

Из исторически лоархIам бола событи хуллига хоаш хиначa Сунженски района колхозхоша чIоагIа уйла тIаянхийта ладийгIар Л. И. Брежнева заседане хьаьча къамьлага. Бокат сакиа чIоагIденнад советски наха юкъерa вошал. ДIахо кхы а чIоагIагIа хургда из. Ленински парте кулгаллаца 50 шера халача, цхьабакъда, сийлахьча новкъа йоккхий коталонаш яьхай болхлой классо, ахархоша. Оалагара хувцденнад тахан бахача наьха вахар. Цхьабакъда, шоашта мел доккхий хIамаш карагIдувларах кIаккха а кхочам бeй оамал яц советски наьха. Сийрдача кхоанега. — коммунизмага бодача новкъa кхы а йоккхагIа коталонаш йоахаш шерагIа гIа бахар —из да парте хьехар, вахаро хьалхашка уттадер.

Заседанена хетаь митингаш хилар Сунженски района колхозашка, предприятешка, организацешка. «Победа» колхозе хиначa митинге гулбеннаьр 218 колхозхо. Дегаш яйдена, гIозбаьнна бар берригаш а. Дукхачар къамьлаш дир. Хьехкий ферма заведующа Лойтев Николайс аьлар:

— Цхьа дош да тувладолийташ ладийгIар аз Л. И. Брежнева докладага. Вайттайнача цхьан дезале советски наха 50 шера хьабенача коталоний кьаьъах кIахо йодача хана наьха хьал-торо товар дукъа халкъа боахам дегIабоалабарах дийцар нов. Брежневс. Тха коллективо дош лу хьамсарча партен правительствaн еча йоаххоаш жоп луш 1973 шера хьайбий продукташ дукха а дукхагIа яхар пачхьалкхена бовкен.

— Оаха, кхаш леладераш а, чIоагIа раьза долаш хьаллоаш КПСС ЦК, СССР Лаккхехьарча Совето, РСФСР Лаккхехьарча Совето цхьана яьна торжественни заседане нов. Брежневс даь исторически къамаьл. Ахархой къахьегаме лакха мах бирах, цахаза доаш йоакхо ирах цIенча дег тIара доагIа баркал оал оаха Ленина партена, Советски правительствана. 1973 шера ялата кхыйола хаттакара йоала продукташи дукхагIа яхара хIанзехьа къоасам дIабоалабаьъ оаха. Удобренеш кхашка дIаува, техника тоаеш я, механизаторий говзал лакхъяра йоакхо ю, — аьлар кхаш леладерий бригаде бригадира Бугаев Николайс.

Чимульги яхача лоаман юртарча «Красный Октябрь» колхозе хиначa митинге къонахбараш меттел къовлой а баьхкабар. Талмач ца везаш воай мотт хозаш болча цар дерригa а дита ладийгIадар Л. И. Брежневс даьча къамьлага. Вайга аьнна, хаьтта мара хIама дац парте, правительства. Ишта да Ленина васкет. ХIаьта из кхочашдар къаьгта хьахьокх парте планаш халкъа планаш хилар. Уж къамаьлаш хеш доайла дагабувлар лоамарой. Митинге гулбеннараште хьалхашка къамьл деш агронома Б. Амриевс аьлар:

— Къе, тоIабе баьхаб вай вай пачхахье хана, цхьаьккха, боккъо хинеаш, баьде хинаб. Цхьабакъда Ленина, цун парте цхьатарра боккъо, паргIато, серлах енаай лоамарошта. Лоамарча хьастара вай сайна хьеIак шакIа сакиа цIенеи дола вай дегаш, уйлаш хьамсарча партена я.

Л. И. Брежнева къамаьлага ладийгIачул тIехьагIа

— Тха ираза яхийла хьо, хьамсара парте, — йоах къоначо а къаьначо а. 337 гектара гIа лоамаш хьалашка хIара гектара тIара 23 центнер кIа чула хош дийнад ахархоша. ХIаьта кхочаш а дерга.